

Vykypěl, Bohumil

[Givón, Talmy. Coherence]

Linguistica Brunensia. 2022, vol. 70, iss. 1, pp. 106-

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/LB2022-1-10>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/145239>

License: [CC BY-NC-ND 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Thomas (Talmy) Givón:

Coherence.

Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins. 2020. XI + 293 s.

ISBN 978-90-272-0749-4

Před časem jsme v tomto časopise psali o dvou nových knihách T. Givóna (*Linguistica Brunensia* 67/1, 2019, 71–72). Plodný autor mezitím vydal další knihu. Její název je krátký, ale o to hutnější je její obsah, který přesahuje lingvistiku, ba dokonce má vůbec své jádro mimo ni. Tématem je soudržnost. Po stručném úvodu (*Chapter 1: Introduction*, s. 1–4), načrtávajícím téma pojednání, ukazuje autor nejdřív povahu soudržnosti v různých oblastech mimo jazyk: v evoluční biologii (*Chapter 2: Complexity and coherence in biological design: An evolutionary-developmental account*, s. 5–31), ve stavbě mozku (*Chapter 3: Complexity, hierarchy and coherence in neuro-cognition*, s. 33–58), v mezilidských vztazích (*Chapter 4: Cultural coherence: The Society of Intimates*, s. 59–82). Poté se přichází k jazyku. Nejdříve autor líčí obecně své pojetí jazyka (*Chapter 5: Language, coherence and other minds*, s. 83–104). Pak ukazuje povahu soudržnosti ve dvou oblastech jazyka: v diskurzu (*Chapter 6: Discourse coherence*, s. 105–144) a ve stavbě textu (*Chapter 7: Coherence and clause chaining*, s. 145–179). Nakonec přicházejí tři kapitoly pojednávající postupně o povaze soudržnosti ve vědě (*Chapter 8: The coherence of organized science*, s. 181–212), o funkci soudržnosti ve výstavbě společnosti (*Chapter 9: Coherence and human nature: Are we a warlike species?* s. 213–235) a o poměru mezi sociální soudržností a diverzitou (*Chapter 10: Coherence and the bound of diversity*, s. 237–260).

Jak naznačeno, jádro knihy patrně leží mimo lingvistiku. To se odráží i v tom, že lingvistické kapitoly přinášejí v podstatě málo zajímavého. Naopak v ostatních čtete podnětné věci. Tak autor například na problému koherence vědeckých komunit názorně ukazuje, že vědecká komunita funguje jako každá jiná lidská skupina a nepředstavuje nic výjimečného („objektivního“), jak si myslela moderna. Dotýká se také problému sociální diverzity, která nesmí překročit určitou míru; to by se zdálo samozřejmé, ale západní společnosti jako by na to dnes zapoměly. Přečíst si se vyplatí také autorovy poznámky proti reduktivismu ve vědecké metodě. Zkrátka knihu doporučujeme k četbě, byť lingvistům až po práci.

Bohumil Vykypěl

Czech Language Institute of the CAS, v. v. i.

Veveří 97, 602 00 Brno

Czech Republic

vykypel@ujc.cas.cz

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-NC-ND 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.